

BEWAAR HET PAND

Uitgave tot bevordering van de handhaving der oude Gereformeerde beginselen
verschijnt eens in de veertien dagen

KOMMISSIE VAN REDAKTIE:

Ds. G. Blom, Meerkkerk; Ds. H. C. van der Ent, Katwijk aan Zee; Ds. R. Kok, Soest; Ds. H. van Leeuwen, Elburg; Ds. D. Slagboom, Barendrecht; Ds. M. C. Tanis, Slidrecht - Centrum; J. van Heteren, Slidrecht - Centrum en Joh. van der Lee, Alphen aan den Rijn.

RADAKTIE:

Ds. G. Blom, Prinses Marijkeweg 13,
Meerkkerk. Telefoon 01837 - 357

ADMINISTRATIE:

Joh. van der Lee, Kwartelstraat 74, Alphen aan Rijn, telefoon 01720 - 73814, postrekening 70.43.50, t.n.v. de administrateur van „Bewaar het Pand” te Alphen aan den Rijn.
Abonnementsprijs f 10,- per jaar. Abonnementsprijs voor de Verenigde Staten en Canada 5 dollar per jaar. Advertenties f 0,20 per mm. Bij kontrakt korting.

MEDITATIE

MIJN GEEST IS HET BINNENSTE VAN U

1

En Ik zal Mijn Geest geven in het binnenste van u.

Ezechiël 36 : 27a

De profeet is bij Goddelijk bevel geroepen om het volk voor te houden schuld en overtreding. Zij toch waren de oorzaak, dat des Heeren Naam onder de heidenen was onteerd.

Voor die heiden was het toch, gelijk zij meenden, dat hun afgod getriumfeerd had over de God van het volk van Juda. Waren de heilige vaten er geen getuige van en de verdere overblijfselen, ja het ganse in ballingschap gevoerde volk?

Daarom sprak de Heere: Gij hebt Mijn grote Naam onder de heidenen ontheilgd. Om des Heeren grote Naams wille zou Hij nu opstaan in heilige ijver om Zich Zelfs wille. En daarom werd tot hen gesproken: Ik doe het niet om uwentwille, spreekt de Heere Heere, het zij u bekend.

Eenzijdig wonder, zowel bij de aanvang als bij de voortgang. Moest het om het schepsel, het ligt voor eeuwig in de onmogelijkheid, maar om Zich Zelfs wille is het toch alleen krachtens soeverein welbehagen. Aan de zijde van hen, tot wie dit woord dus komt, is er geen enkele reden, geen enkele aanbeveling, daar is niets dan schuld en bederf. Uit dat land nu, waar Gods heilige Naam ontheilgd werd en zulks om hunnentwille, zouden ze worden gehaald. Ze zouden worden vergaderd. In dat volk nu van Juda, dat uit Babel gehaald wordt en te Jeruzalem zal worden vergaderd, is des Heeren geestelijke Kerk getypeerd. Is ze afgeschaduwd. Aan hen zou gegeven worden een nieuw hart; het stenen hart zou worden weggenomen; rein water zou op hen gesprengd worden; zij zouden gereinigd worden van al hun dreggoden.

En Ik zal Mijn Geest geven in het binnenste van u. Zulks zou geschieden gans uit het eenzijdige, krachtens een eeuwigheidsbesluit. Gode zijn al Zijn werken van eeuwigheid bekend. Zo wist een heilig, Goddelijk, drieëinig Wezen het, dat het creatuur, dat Hij scheppen zou en met Zijn beeld versieren in kennis, gerechtigheid en heiligheid, moed- en vrijwillig zou afvallen en aan des mensen kant nooit of te immer naar zijn Schepper vragen zou.

Uit dat gevallen, in dood- en doemschuld liggende geslacht, had God een eeuwig welbehagen, om er sommigen uit te verkiesen en anderen te laten liggen, die om eigen schuld zouden verloren gaan. Aan dat uitverkoren geslacht zou de Heere nu geven Zijn Geest. Alzo is de diepste grond van zalig worden Gods vrijmachtig soeverein welbehagen.

**Ik weet hoe 't vast gebouw van Uwe gunstbewijzen,
Naar Uw gemaakt bestek in eeuwigheid zal rijzen.**

Naar dat bestek, op dat fundament, het gebouw, ten spijt van alle Arminianen en Pelagianen, hetzij hele, halve of kwart. Het is vrij en het blijft soeverein. Opdat het voornemen Gods, dat naar de verkiezing is, vast blijve. Ik heb Jacob liefgehad en Ezau heb Ik gehaat.

Is het van God afgevalen schepsel blind voor de ware kennis Gods, eveneens en evenzeer voor de kennis der Heilige Drieëenheid. Als is er in het historisch geloof ook een verstandelijke toestemming, de kennis van de Heilige Geest is aan de natuurlijke mens geheel vreemd.

Gezien wordt dit in deze donkere en duistere tijden, gebleken op de Pinkstermaandag bij verenigingen van jeugdorganisaties, als anderszins hoe over het werk des Heilige Geestes gesproken wordt en een toeëigening wordt voorgehouden waar men eens bedrogen mede zal uitkomen.

Maar de van de Vader geleerden en tot de Zoon gekomen krijgen het onderwijs, dat vlees en bloed niet schenken kunnen. Zij worden theologanten in het Koninkrijk. Van hen staat opgetekend en zij krijgen beleving: Ik dank U, Vader des hemels en der aarde, dat Gij deze dingen voor de wijzen en verstandigen hebt verborgen en hebt ze den kinderkens geopenbaard. En waarom? Want alzo is geweest het eeuwig welbehagen voor U.

Het Woord verklaart Hem en de Heilige Geest leert hun persoonlijk, dat Hij met de Vader en de Zoon één is als de derde Persoon in de heilige Drieëenheid. Dat Hem met de Vader en de Zoon dezelfde Goddelijke eer toekomt, niet als een kracht, maar als Persoon. Zulks uitblinkende in het werk hetgeen Hij doet en de eer, die Hem toekomt. In werk, in schepping en niet het minst in herschepping. En de Goddelijke eer, die Hem wordt toegebracht.

Hoe echter is de duisternis groot en wordt de algemene gave des Geestes voor de bijzondere aangezien. Alleen toch met de bijzondere beweldadiging des Heiligen Geestes zal er kunnen komen een gegronde hoop om getroost te leven en eenmaal zalig te kunnen sterven. Hoeveel geglands materiaal wordt er op de markt gebracht, waar het stempel, de keur, op gemist wordt. Hoe onderzoekend spreekt deze Goddelijke verbondsbelofte over: Mijn Geest.

Er is dus geest wat geen Geest des Heeren is. Hoe kan satan zich veranderen in een engel des lichts. Hoe spreken deze dagen van de openbaring, dat we in de laatste dagen gekomen zijn, waarvan voorzeggd is, dat bijaldien mogelijk, de uitverkorenen zouden worden verleid.

Ik weet hoe 't vast gebouw van Uwe gunstbewijzende geslacht, had God een eeuwig welbehagen. Hoe noodzakelijk moet dit leiden tot zelfonderzoek. Zulks niet om de harten der klein- en zwakgelovigen kleinmoedig te maken, maar omdat, zo hierin gedwaald wordt tot het einde er geen herstel meer mogelijk is.

Wijlen Ds. D. J. van Brummen

VAN DE REDAKTIE

De boeken en bescheiden van de administratie zijn weer gecontroleerd en in goede orde bevonden. Een woord van hartelijke dank aan onze administrateur is wel op zijn plaats. Daarbij mogen wij br. A. Beukers niet vergeten, die veel van zijn tijd beschikbaar stelt om de administrateur ter zijde te staan.

Kennismaking met de administratie laat zien hoeveel arbeid moet worden verricht om steeds „bij” te blijven. Het gaat niet alleen om de verantwoording van ontvangsten en uitgaven en telkens een artikelje onder de bekende kop, maar ook om de verwerking van de vele mutaties, die schier dagelijks binnenkomen: er moeten abon-

VAN DE ADMINISTRATIE

Wie kan mij helpen aan de juiste adressen van W. Bakker, Wijk 6 no. 126, Urk; A. v. d. Wende, Uranusstraat 5d, Spijkenisse; Mej. G. v. d. Pol, Melvil van Combeelaan 77, Driebergen. Bij voorbaat dank. Allen, die de 10de jaargang van „Bewaar het Pand” nog niet hadden betaald, hebben inmiddels een herinneringskaart ontvangen. Heeft U aan ons verzoek voldaan? Zo ja, hartelijk dank! En mocht U nog niet gegireerd hebben, doe het dan tegelijk, want van uitsel komt soms afstel.

Verder mochten wij weer 6 nieuwe abonnees noteren en weer enkele giften en overbetalingen ontvangen, via Ds. Blom van v. H. f 25,-; gift K. te A. f 10,- en voorts f 96,- (verschillende overbetalingen) totaal een bedrag van f 131,-. Als steeds dankbaar verantwoord. De abonnees die met vakantie gaan, hezzzen wellicht gelegenheid om een nieuwe abonnee te werven; wij zien belangstellend uit!

Adm. „Bewaar het Pand” Kwartelstraat 74, Alphen aan den Rijn. Giro 70.43.50.

v. d. L.

nees worden afgeschreven, veelal door overlijden, er komen gelukkig telkens nieuwe abonnees, zodat we nog steeds in stijgende lijn zijn, er komen steeds vele adreswijzigingen. En vergeet dan niet de aandacht die besteed moet worden aan hen, die eerst wachten op een herinnering voor ze tot betaling van het geld overgaan.

Het eindresultaat is, dat het afgelopen jaar met een kleine bate kon worden afgesloten. En dit ondanks de aanzienlijk gestegen kosten, door het feit, dat „Bewaar het Pand” nu al enige tijd om de andere keer in 6 pagina's verschijnt. Dit is te danken aan de vele giften, die regelmatig binnenkomen en aan de opbrengst van de collecten op de ontmoetingsdagen. Hartelijk dank voor aller medewerking. We hopen onder de zegen des Heeren op de ingeslagen weg voort te gaan.

Van deze gelegenheid wil ik gebruik maken om een paar opmerkingen te maken, die voornamelijk bestemd zijn voor onze lezers in Canada. Er zijn gevallen, waarin men prompt betaalt. Sommigen doen dat via een van mijn schoonzons, namelijk Mr. M. Sommer, R.R.-2, ANCASTER, Ontario, L9G 3L1, Canada. Dat brengt geen kosten mee en is dus voor onze kas de voordeligste wijze van betaling. Anderen sturen op een of andere wijze een bedrag rechtstreeks aan onze administrateur. Dat is natuurlijk uitstekend, maar dan moet er een belangrijk percentage aan onkosten worden betaald. Ook deze betalings, voorzover zij in Canada wonen, zouden kunnen overwegen voortaan een cheque aan genoemde Mr. Sommer te zenden. Datzelfde zou ik willen verzoeken aan hen, die achterstallig zijn in de betaling, want ook dat komt voor, naar ik mag aannemen alleen uit een zekere nalatigheid.

Laat men het verzuim herstellen, liefst spoedig, want binnenkort hoop ik D.V. weer voor enkele weken in Ontario, Canada, te verblijven. Voor uw medewerking hartelijk dank.

Tenslotte: u denkt toch aan onze ontmoetingsdag, D.V. te houden op zaterdag 23 augustus a.s. te Kampen? Men neme tijdig de nodige voorbereidende maatregelen. Na behouden terugkomst uit Canada hopen we wel weer breder aandacht aan onze ontmoetingsdag te schenken.

B.

N.B. Het bovenstaande had in het vorige nummer moeten worden opgenomen, maar er was geen plaats voor. Daarom heeft u name plaats. We willen er nu aan een

verzoek aan **adverteerders**. Het komt voor, dat ze rechtstreeks advertenties aan mij toezenden. Dat is heel goed, want daardoor wordt bereikt, dat zoveel mogelijk laat komende advertenties toch nog kunnen worden geplaatst in het eerstkomende nummer. Dus dat kan in de toekomst gewoon doorgaan. Maar tijdens mijn verblijf in Canada is het gevaar groot, dat de advertenties blijven liggen. Mijn post wordt wel dagelijks nagezien, maar laat men het zekere voor het onzekere nemen en gedurende mijn afwezigheid de advertenties zenden naar onze administrateur. Deze doet zijn best om alles goed te verzorgen. Ik hoop DV op de dag waarop dit nummer verschijnt te vertrekken en op 17 juli a.s. weer terug te komen. Voor aller medewerking bij voorbaat dank.

B.

HET EVANGELIE VAN CHRISTUS

29

De gemeenten van Galatië zijn door de bediening van de Heilige Doop tot openbaring gekomen, om Christus als de Zaligmaker der wereld te belijden met woord en daad, tot uitbreiding van Zijn Koninkrijk.

Enerzijds zijn zij door de doop van Christus in de dood van Christus ondergegaan, om anderzijds door de opstanding van Christus gesteld te worden in een nieuw geestelijk leven. „Want zovelen,” zegt de Schrift, „als gij in Christus gedoopt zijt, hebt gij Christus aangedaan.”

Het aandoen van Christus vloeit voort en kan alleen voortvloeien, vanuit het Goddelijk schenken door Zijn Woord en Geest in het hart, dat Hem alsdan leert kennen in Zijn dierbaarheid voor de innerlijke beleving van het geloof. Zodat de gelovige vanuit het Goddelijk schenken door de Heere bekleed wordt met de klederen des heils en de mantel der gerechtigheid wordt omgedaan. En zo wordt de beleving des geloofs ons vanuit de oude dag vermeld: „Ik ben zeer vrolijk in de Heere, mijn ziel verheugt zich in mijn God, want Hij heeft mij bekleed met de klederen des heils, de mantel der gerechtigheid heeft Hij mij omgedaan.” En in dat aandoen en om-doen werkt de Geest des Heeren, Die het hart vaardig maakt, in het geloof om daarin werkzaam te zijn omtrent het doel der zaak.

Door de klederen des heils wordt de breuk die geslagen is door de zonde geheeld, wat de gelovigen doet treden in de gemeenschap des Heeren om met Hem te leven. Christus wordt als het kleed dat alle wonden heelt, aangedaan en het hart wordt vrolijk in de Heere, het verheugt zich in de God des heils, Die daartoe Zijn Zoon heeft geschonken. En bij het omdoen van de mantel der gerechtigheid bekomt het hart het recht ten eeuwige leven dat Christus heeft verworven door Zijn dadelijke gehoorzaamheid. Het is een zaad dat de Heere gezegend heeft.

Maar het aandoen van Christus geldt niet alleen de verborgen omgang met de Heere, om zich in Hem te verblijden en op Hem te vertrouwen, doch ook de strijd die te strijden is.

„Doet aan de gehele wapenrusting Gods, opdat gij kunt staan tegen de listige omleiding des duivels.” En daartoe heeft Christus de strijd gestreden en is Hij ons geschonken om in Hem te strijden. Daartoe worden wij opgewekt met dit woord: „Voorts, mijn broeders, wordt krachtig in de Heere en in de sterkte Zijner macht.”

Wij worden met ernst opgewekt tot het aandoen van Christus, daar wij niet altijd staan in het geloof. Laat ons de wetenschap der zaak niet houden voor de beleving van het geloof, opdat die beleving van dag tot dag gezocht mocht worden in afhankelijkheid van de dierbare werkingen van de Heilige Geest. Want wij kunnen ons hart vanuit de staat des geloofs niet stellen in de stand van de oefeningen des geloofs. En die geloofswerkzaamheden hebben wij ook nodig voor de onderhouding van de gemeenschap der heiligen, waarop wij gewezen worden in dit woord: „Daarin is noch Jood, noch Griek; daarin is noch dienstbare noch vrije, daarin is geen man en vrouw; want gij allen zijt één in Christus Jezus.”

Het is een kostelijk bezit, een zegen elkander te mogen ontmoeten in de Heere om van hart tot hart met elkander te spreken tot onderwijzing en vertroosting. Het één zijn in Christus Jezus is

niet te beredeneren, het is alleen vanuit het geloof te beleven. Dan kennen wij elkanders noden en we dragen elkanders lasten. Ja, wij hebben elkander ook nodig om de Heere groot te maken en om met elkander te strijden tegen de listen en lagen van zonde, Satan en ongeloof.

Het één zijn in Christus Jezus door met Hem te delen in de zalving waarmee Hij gezalfd is door de Vader met vreugde-olie. En in die zalving schittert Zijn verkiezing door de Vader tot Borg en Zaligmaker. Hij is ons door Hem geschonken, zodat de liefde des Vaders en de vertroosting van de Heilige Geest er in gesmaakt wordt. Dat doet het hart door het geloof tot klaarheid komen en verstaan, dat u in Hem door de Vader verkoren bent. En u zegt van daaruit het eigendom van Christus te zijn en dat wordt door de Heilige Geest bevestigd in het hart. Opdat de diepe betekenis van de Naam uw hart steeds meer zoet en dierbaar zou zijn. Het moet ons steeds meer duidelijk worden dat Hij Zijn volk zalig maakt. En dat is meer en oneindig veel meer dan de bevrijding van de straf. Want in Christus wordt het hart met Zijn beeld versierd en dat beeld is het beeld van God, als profeet in het kennen, als priester in het dienen en als koning in het regeren met Hem. In deze gemeenschap is het ontmoeten van elkander in de Heere om elkander hartelijk lief te hebben.

En nu richt Paulus zich vanuit de gemeenschap der heiligen tot de heidenen, die christenen waren geworden, tot versterking in het geloof tegenover de valse apostelen die wilden dat zij zich lieten besnijden, met dit woord: „En indien gij van Christus zijt, zo zijt gij dan Abrahams zaad en naar de belofte erfgenamen.”

Door het aannemen van Christus in het geloof wordt Hij als geschenk van de Vader, ons eigendom en wij eveneens als geschenk van de Vader Zijn eigendom. En daarvan geeft de Heere in de beleving des geloofs door Zijn Geest getuigenis in het hart.

De persoon die het eigendom van Christus geworden is, draagt daarvan de volle verantwoordelijkheid. Of staan wij tussen het wel zijn en niet zijn in, door te hinken op twee gedachten. Wat nooit enige wasdom geeft in de genade en de vraag doet zijn of het wel eens was een komen tot de staat der genade, wat een bittere teleurstelling kan baren door daarin voort te gaan. Zijt ge het eigendom van Christus, zo zijt gij dan Abrahams zaad, al zijt gij van afkomst een heiden. Wat door de apostel benadrukt wordt daar het vals geleerd werd, dat men dat moest worden door de besnijdenis van het vlees. Waarmee de besnijdenis des harten op de achtergrond geschoven werd. Terwijl de Schrift zegt: „Maar die is een Jood, die het in het verborgen is, in de besnijdenis des harten, in de geest, niet in de letter is de besnijdenis; Wiens lof niet is uit de mensen, maar uit God.”

Door de besnijdenis des harten wordt men de inlijving in Christus deelachtig en dat is het nieuwe leven der genade, om eenmaal met Abraham erfgenaam te mogen worden van de eeuwige zaligheid.

Het deelachtig worden van de erfenis die beloofd is aan de geestelijke familie van Abraham, houdt in dat die geestelijke familieband niet gemist kan worden in ons hart. Het is het deelachtig worden van de Goddelijke natuur waaruit die familieband is voortgekomen. Zij kennen allen de droefheid naar God, het wenen over de zonden die bedreven werden, het smeken naar de verzoening met God. Worden zij Christus deelachtig dan houden zij dat niet verborgen. Het wordt aan die familieleden verteld. En ook aan anderen om die tot jaloersheid te verwekken in afhankelijkheid van des Heeren Geest.

Galaten 3 : 27 - 29.

R. Kok

Naar de katechisatie

(175)

VAN DE HEILIGE SACRAMENTEN (3)

We hebben dus te onderscheiden het geloof als gave en als beoefening.

Onze oudvaders spraken ook van het „wezen” des geloofs en het „welwezen” ervan. Onder het „wezen” des geloofs verstond men dan al hetgeen het geloof als gave inhoudt, zoals namelijk het geloof zich richt op de Drieënige God en op Zijn beloften tot zaligheid van schuldige en doemwaardige zondaren langs de weg van ontdekking en ontgronding. Zo maakt de Heilige Geest de zondaar werkzaam. Hij doet het geloof, dat

Hij werkt in het hart, geloven om het zo eens te zeggen.

Onder het „welwezen” des geloofs verstonden onze vaders het ontvangen van de „zekereheid” des geloofs. Comrie spreekt van een „wederkerende” daad van het geloof, d.w.z. dat de ziel bij nader en dieper Geesteslicht krijgt te zien, dat hetgeen de Heere in het hart gewerkt en geschonken heeft, waarlijk Zijn werk is. Het is dus een krachtige bevestiging van 's Heeren wege ten opzichte van ontvangen weldaden, zoals van de vergeving der zonden en het deel hebben aan de volkomen gerechtigheid van Christus. Onze Heidelberger zegt in Zondag 23: „evenals had ik nooit zonde gehad noch gedaan, ja, als had ik zelf al de gehoorzaamheid volbracht, die Christus voor mij volbracht heeft.”

Nu weet ik wel, dat men tegenwoordig zodanige onderscheidingen kwalificeert als systemen en spitsvondigheden, voortvloeiende uit het Aristotélisch denken. Maar dan willen we wijzen op wat de apostel Paulus schrijft in Rom. 4 : 20 - 25: „en hij (Abraham) heeft aan de belofte Gods niet getwijfeld door ongeloof, maar is GESTREKT geweest in het geloof, gevende God de eer; en ten volle VERZEKERD zijnde, dat hetgeen beloofd was, Hij ook machtig was te doen. Daarom is het hem ook tot rechtvaardigheid gerekend. Nu is het niet alleen om zijnentwil geschreven, dat het hem toegerekend is, maar ook om onzentwil, welken het zal toegerekend worden, namelijk dengenen die geloven in Hem, Die Jezus, onze Heere, uit de doden opgewekt heeft, welke overgeleverd is om onze zonde en opgewekt om onze rechtvaardigmaking.”

In dit verband willen we wijzen op de onderscheidene trappen in het geloof, ten-aanzien van de werkzaamheden van het geloof, van deszelfs functionering in het hart van Gods kinderen.

We hebben in onze vorige les reeds gesproken over een „zwak” of „klein”-geloof en een „sterk” geloof, namelijk wat de beoefening van het geloof betreft, het geloven.

De Schrift geeft dat duidelijk aan. De Heere Jezus sprak Zijn discipelen aan als „gij kleingelovigen”.

Petrus schrijft in zijn tweede alg. zendbrief, hoofdstuk 3 vs. 18: „maar wast op in de genade en kennis van onze Heere en Zaligmaker, Jezus Christus.” Dit „opwassen” geschiedt door het geloof. Zo is er dus een wasdom van het geloof.

Het is opmerkenswaardig, wanneer de apostel het geloof van Sara noemt in Hebr. 11 : 11, dat hij haar geloof in zijn krachtige daad aangeeft bij de geboorte van Izaäk, schrijvende: „en boven de tijd haars ouderdoms heeft zij gebaard”. Want toen was haar geloof door alle worsteling heen dermate versterkt, dat zij „kracht ontvangen had om zaad te geven.” En waaruit bleek dan die sterke beoefening? Wel, uit wat de apostel daarbij zegt: „overmits zij Hem getrouw heeft geacht, Die het beloofd had.”

Hierin ligt een kostelijk onderwijs voor hen, die staan naar die rijke verzekerdheid des geloofs! Want wil men diè verkrijgen, dan zal ook het „geloven” tot zulk een sterkte moeten komen. Is het „geloven” nog „zwak”, d.w.z. met schommelingen en bestrijdingen gepaard gaande, dan durft men immers niet van die verzekerdheid te spreken, ofschoon het hart daarnaar uitzielt en verlangt. Welnu, vandaar is het noodzakelijk om tot een „sterke” beoefening van het geloof te komen. En daartoe is nodig verdieping van de zelf-kennis, van de Gods-kennis en van de Christus-kennis, door de werking van de Heilige Geest.

Duidelijk zien we dat bij de discipelen van Christus op de PINKSTERDAG. Wat mochten zij toen komen tot het volle licht en tot de volle DOORBRAAK van het geloof!

En wat is nu zo nederbuigend groot en goed van de Heere? Wel, dat Hij Zijn heilige sacramenten als middelen ingesteld heeft, omdat die heerlijke wasdom des geloofs te mogen geraken! Bijzonder wel het sacrament van het Heilig Avondmaal. Dat is immers ook het grote doel van het Godvruchtig gebruik van deze „bondssegelen”.

Al zijn we nog niet toe aan de bespreking van het Heilig Avondmaal, toch willen we al vast wijzen op die schone passage in het Avondmaalsformulier. We lezen daarin aldus: „En opdat wij vastelijk zouden geloven, dat wij tot dit Genadeverbond behoren, nam de Heere Jezus in Zijn laatste Avondmaal het brood, en als Hij gedankt had, brak Hij het en gaf het Zijn discipelen en zeide: Neemt, eet, dat is Mijn lichaam,

hetwelk voor u gegeven wordt, doe dat tot Mijn gedachtenis. Desgelijks, na het Avondmaal, nam Hij de drinkbeker en gedankt hebbende, gaf hun dien, zeggende: drinkt allen daaruit."

En verder lezen we: „dat is, zo dikwijls als gij van dit brood eet en van deze beker drinkt, zult gij daardoor, als door een gewisse gedachtenis en pand, vermaand en verzekerd worden van deze Mijn hartelijke liefde en trouw jegens u, dat Ik voor u (daar gij anders de eeuwige dood had moeten sterven) Mijn lichaam aan het hout des kruises in de dood geve en Mijn bloed vergiete, en uwe hongerige en dorstige zielen met dit Mijn gekruisigd lichaam en vergoten bloed tot het eeuwige leven spijze en lave, even zekerlijk, als een iegelijk dit brood voor zijn ogen gebroken en deze beker hem gegeven wordt, en gij die tot Mijn gedachtenis met uw mond eet en drinkt."

Is het u, heilbegerige, wel eens in deze passage opgevallen, dat er niet staat: „En opdat wij vastelijk zouden geloven, dat wij tot dit genadeverbond behoren... sprak de Heere tot u: U bent een ware Avondmaalsganger, U bent Mijn eigendom... (ach, dat zou het bekommerd, bestreden hart toch zo gaarne eerst willen weten om vrijmoedigheid te mogen aangaan — en dat is te begrijpen! —). Maar er staat: nam de Heere Jezus in Zijn laatste Avondmaal het brood enz. Hier wil dus het formulier wijzen op de weg, waarlangs de heilbegerige, de hongerige en dorstige naar het Brood des Levens zal komen tot die rijke verzekerdheid en dat is door een gelovig gebruik van deze „waartekenen en zegelen" van de beloften Gods, onder de toepassende zegen van het sacrament, zoals dan ook het formulier verder zegt: „Uit deze inzetting van het Heilig Avondmaal van onze Heere Jezus Christus zien wij, dat Hij ons geloof en betrouwen OP ZIJN VOLKOMEN OFFERANDE (die eenmaal aan het kruis geschied is) als op de ENIGE GROND en FONDAMENT onzer zaligheid wijst."

Ja, dat is het heerlijke doel van het gebruik van de heilige sacramenten namelijk de VERSTERKING van het geloof. Daarom zijn we even ingegaan op het sacrament van het Heilig Avondmaal.

We hopen echter in een volgende les D.V. te spreken over het sacrament van de heilige Doop.

Alleen willen we tot recht verstaan nog even herhalen uit onze vorige les de opmerking: „Wanneer we het hebben over versterking van het geloof, is nodig te bezitten een waar, een z a l i g m a k e n d geloof." En dat geloof is ook noodzakelijk om recht Avondmaal te houden, om dus een ware disgenoot te mogen zijn! Kennen we daarom ook iets van de EIGENSCHAPPEN van dat zalmakend geloof, waarvan we enkele noemden in de vorige les? Onderzoekte een ieder zich ten deze voor het Aangezicht des Heeren.

V. L.

Na de Generale Synode

10

In „De Wekker" van 8 november 1974 wordt na de verslaggeving ten aanzien van de evangelisatie, zoals die de aandacht van de synode vroeg, gehandeld over gezangen en liederen.

We willen daar niet breed op ingaan, omdat Ds. Slagboom artikelen over het Liedboek schrijft en ons dus voorlichting geeft. Slechts enkele opmerkingen willen we maken.

Er was een instructie van de Particuliere Synode van het Noorden, luidende als volgt: De Generale Synode wijzigt art. 69 K.O. als volgt: In de eredienst zullen de 150 Psalmen gezongen worden, alsmede die lofzangen en geestelijke liederen die overeenkomen met Schrift en Belijdenis.

Het bleek dat deze niet op een kerkrechtelijk juiste wijze ter tafel was gekomen. Zij werd terugverwezen naar de P.S. van het Noorden. Een der synodeleden uit het Noorden maakte de opmerking, dat men over 3 jaar met dit voorstel hoopte terug te komen. We kregen de indruk dat de noorderlingen wel wat ontstemd waren over het feit, dat hun instructie niet in behandeling werd genomen. Toen kort daarop de instructie uit het Oosten over het jeugdwerk aan de orde kwam, werd van die zijde al het moge-

lijke gedaan om deze instructie op formele gronden te torpederen.

Er was nog een rapport van de deputaten ambt en eredienst. Zij stelden voor een aantal nummers uit het Liedboek der kerken vrij te geven. Er was veel verschil van mening ter synode. Ook hier bleek, dat de meerderheid niet meer het pad der vaderen wilde bewandelen. Onze vaderen hadden toch slechts node enige gezangen toegelaten. De synode besloot bepaalde liederen tot de enige gezangen toe te voegen. Verschillende synodeleden zullen die mogelijk nog nooit onder het oog hebben gehad. En de gemeenten zijn niet in de gelegenheid gesteld hieromtrent een mening uit te spreken.

Dus nu zijn sommige liederen uit het Liedboek aanvaard. Het begin is er. Daar blijft het niet bij. Let maar op het proces in andere kerken. In de praktijk gaat men nu al verder. Er zijn gemeenten waar men zich niet stoort aan een synode-besluit. Echt een teken van verval, al wordt het anders genoemd. Verder zwijgen we over deze zaak. De toekomst zal wel leren in welke richting het gaat.

Er is een streven naar verandering. Al het oude moet blijkbaar overboord. Je kunt het haast niet meer verwerken wat er allemaal aan nieuwigheden gekomen is. Er waren op de synode ook ontwerpen voor verschillende formulieren voor de eredienst, die aanvaard werden. Van de eenheid in het kerkelijke leven blijft zo ook uitwendig niet veel over. Dat merken de mensen, die in een ouderwetse gemeente groot gebracht zijn en later voor een poos of voor goed in een andersoortige gemeente terecht komen. Ze voelen er zich niet thuis. Ze kunnen er soms geen naam aan geven. Maar als ze zoals voorkomt dan gaan naar een gemeente ter plaatse van een ander kerkverband waar men nog bij het oude gebleven is, dan zegt men in het hart: ja, hier is het net als vroeger bij ons thuis. In vele gevallen zoekt men dan daar zijn inwoning.

Ik hoor al zeggen: het zit toch niet in de formulieren, in uitwendige veranderingen. Accoord. Maar hoe komt het dat juist in, laten we zeggen, progressieve kringen allerlei veranderingen worden voorgestaan en dat daar in andere gemeenten helemaal geen behoefte aan bestaat? Dat heeft een diepere achtergrond. Formulieren zijn geen belijdenis en mogen dus zo gezien best veranderd worden. Als een verandering dan maar een verbetering is. Maar is dat altijd het geval? Is de wijziging van het Avondmaals-formulier, die al eerder werd ingevoerd, wel een verbetering, of is de verkorting niet als een verarming te waarden? Het oude formulier is een voorbereidingspreek op zichzelf en heeft Gods kinderen steeds gesticht. Maar genoeg hiervan.

Breed werd ter synode gesproken over de evangelieverkondiging onder Israël. Een der punten was de uitzending van Ds. Den Butter naar Israël. Er kwamen allerlei bezwaren naar voren. Andere afgevaardigden verdedigden deze uitzending tot en met. Tenslotte besloot de synode tot de uitzending, mits het de kas geen geld zou kosten. Op de synode werd al naar voren gebracht, dat er best wel gemeenten te vinden zouden zijn, die voor de financiën zouden instaan. Maar al zou dit zeker bevestigd zijn door spontane acties op dit gebied, deze voorwaarde blijft toch een bepaling die eigenlijk voor een synode onwaardig is.

Er kwam echter een synode-besluit en dat vroeg om uitvoering. Verwacht mocht worden, dat de deputaten hun opdracht zouden vervullen en zouden bevorderen, dat mogelijke hindernissen zo spoedig mogelijk uit de weg zouden worden geruimd. Het is heel anders gegaan dan we hadden verwacht. Inmiddels heeft Ds. Den Butter zich wegens de houding van de deputaten moeten terugtrekken. Hij hoopt nu naar Toronto te gaan. Daar heeft hij gelegenheid om onder Joden te arbeiden. Mogelijk, dat in de toekomst de weg voor hem geopend wordt om toch nog naar Israël te gaan, zoals zijn begeerte was. Dat zou voor de kerken in Noord Amerika zware financiële offers meebrengen. Licht er dan geen taak voor ons om dat financieel gemakkelijker te maken?

We schrijven dit vrijmoedig, omdat ons gebleken is, dat er deputaten zijn, die het helemaal niet eens zijn met de gang van zaken. Het lijkt ons nu nog niet de tijd toe om daar verder op in te gaan. Mogelijk, dat dit later nog eens komt. In een van de vorige nummers van ons blad hebben we al een artikel aan deze zaak gewijd. Dat was naar aanleiding van een artikel in het Reforma-

torisch Dagblad. Daarover zijn we van verschillende kanten aangevallen. En van andere zijde werd ons juist verzekerd, dat het zakelijk juist was wat we schreven. We vermoeden dat een en ander verband houdt met het standpunt, dat men inneemt ten aanzien van de arbeid in Israël en de uitzending van Ds. Den Butter.

B.

SCHEPPING EN EVOLUTIE

(3a)

In den beginne schiep God de hemel en de aarde. In deze openingstekst van de Schrift wordt ons gezegd, dat God de Schepper is van alle dingen. Veel mensen zeggen, dat dit alles is wat Genesis 1 ons wil leren. Theïstische evolutionisten bijv. zeggen vaak, dat het eerste hoofdstuk van Genesis bestemd was om ons te vertellen **Wie** de Schepper is, maar niet noodzakelijkerwijs **hoe** het proces van de schepping tot stand kwam. Maar als dat het enige doel van het scheppingsverhaal is, wat is dan de waarde van de rest van dit verhaal? Waarom hield de Bijbelschrijver dan niet op aan het einde van Genesis 1:1; dat zou ons immers alle informatie gegeven hebben, die wij nodig hadden.

Maar het scheppingsverhaal houdt daar niet op. Het gaat meteen door met uit te leggen, **hoe** God alle dingen maakte; in welke volgorde en tot welk doel. Dit brengt ons oog in oog met het controversiële probleem van de scheppingsdagen. Hoe moeten deze uitgelegd worden? Als dagen van 24 uur of als lange perioden? Laat mij allereerst zeggen dat deze vraag alleen vaste voet kan krijgen op exegetische gronden. Het antwoord moet vanuit de Schrift verkregen worden.

Wat is exegese? Exegese is de wetenschap van de Schriftuitlegging. De exegese vraagt naar de bedoeling van Gods Woord. Het vooronderstelt, dat het Woord van God te begrijpen is, dat het helder en doorzichtig is en dat daarom de waarheid van Gods Woord vastgesteld kan worden. Ik wil dit benadrukken omdat dit tegenwoordig zo dikwijls vergeten wordt. De beslissende factor is niet wat deze wetenschappelijke deskundige denkt, of die theoloog beweert. Helemaal niet! De beslissende factor is deze: wat zegt de Schrift? De Bijbel is ons enige hof van beroep. Het is onze definitieve autoriteit.

Ik zei dat de exegese een wetenschap is. Dat wil zeggen, dat het toegepast moet worden volgens zekere vastgestelde regels. Een van deze regels is, dat de Schrift de Schrift moet verklaren. Daarom moeten onze verklaringen inderdaad verklaringen zijn. We mogen niet iets in de Schrift lezen, dat er niet in is. Want waar we dan mee bezig zijn is geen exegese, maar eisegese, wat letterlijk betekent: „er iets in leggen".

Nog een fundamentele regel voor het verklaren is, dat een woord opgevat moet worden in z'n alledaagse betekenis, tenzij duidelijk blijkt, dat het in een andere zin opgevat moet worden. Wanneer we nu deze regels toepassen op Genesis 1, zien we dat de meest natuurlijke verklaring van de scheppingsdagen is, dat zij gewone dagen van 24 uur zijn. In feite zou niemand volhouden, dat hier lange perioden bedoeld worden, als het niet voortkwam uit de wens om Genesis in overeenstemming te brengen met de verklaringen van de wetenschap. Het is belangrijk, dat we dit duidelijk zien.

De dag-tijdperk theorie is niet het produkt van serieuze exegese van de Schrift. „Niemand voelde zich ooit door de Schrift verplicht om de zes scheppingsdagen als lange perioden te interpreteren. Het is eerder een zwakke en gebrekkige poging om de redelijkheid van het geloof te handhaven in het licht van de zogenaamde feiten van de wetenschap". (Homer Hoeksema).

Genesis 1 spreekt van zes opeenvolgende dagen, waarin God schiep. Het spreekt van dagen, die duidelijk afgebakend zijn door avond en morgen. Kunnen die dagen door wat soepelheid van de verbeelding of liever door wat soepelheid bij de exegese veranderd worden in perioden van miljoenen jaren? Het antwoord is bij deze vraag al gegeven. Toch blijft de dag-tijdperk theorie voor velen aantrekkelijk, omdat het een oplossing biedt voor het conflict tussen Genesis en de aanspraken van de geologie. Maar is het werkelijk een oplossing? Dr. Henry Morris zegt in zijn „Studies in the Bible and Science": „De veronderstelde correspondentie tussen de volgorde van de schepping in Genesis en die in de historische

geologie verdwijnt bij onderzoek van de details". Morris wijst er bijv. op, dat, als de Bijbel stelt, dat alle planten gemaakt werden op de derde dag, en de vissen en andere zeeorganismen op de vijfde dag, de geologie deze volgorde omdraait. Genesis zegt ook, dat de vogels op dezelfde dag geschapen werden als de vissen en andere in het water levende schepselen, maar de paleontologie leert dat de vogels zich ontwikkelden uit reptielen, lang na het ontstaan van de vissen. Volgens het scheppingsverhaal schiep God zon, maan en sterren op de vierde dag (of stelde ze in elk geval in hun posities en functies in betrekking tot de aarde). De planten werden echter geschapen op de derde dag. Als deze dagen perioden zouden zijn, is het moeilijk te geloven, hoe de vegetatie miljoenen jaren kon voortbestaan zonder zonlicht. Een volgend bezwaar tegen de dag-tijdperk theorie sluit de problemen in van lijden en dood. De geologie zegt, dat pijn, ziekte en dood altijd op de aarde bestonden. In feite worden deze beschouwd als noodzakelijke elementen van het evolutieproces, die leiden tot een natuurlijke selectie en een voortbestaan van de sterksten. Dus volgens de geologie droegen lijden en dood bij aan de ontwikkeling van de mens. Maar de Bijbel leert, dat de mens de dood in de wereld bracht door zijn zonde en dat al de ellende en pijn het directe gevolg is van zijn ongehoorzaamheid aan God. Bovendien, als de dag-tijdperk theorie juist is, dan is het moeilijk te begrijpen, hoe God bij de voltooiing van Zijn schepping kon zeggen, dat alles wat Hij gemaakt had „zeer goed" was. Dat zou betekenen, dat God de miljoenen jaren van strijd, lijden, ziekte, wreedheid en dood kon zien en dan met duidelijke voldoening dit alles „zeer goed" oordelen.

Nog een bezwaar tegen de dag-tijdperk theorie is, dat het onmogelijk in overeenstemming te brengen is met wat de Bijbel leert aangaande de heerschappij van de mens over Gods schepping. In Genesis 1 : 28 lezen we, dat de mens gesteld werd over ieder levend wezen, dat zich op de aarde bewoog. Maar als de historische geologie juist is, was de grote meerderheid van alle soorten levende wezens al eeuwen voor de mens ten tonele verscheen, uitgestorven. Hoe kon Adam heerschappij over hen voeren als zij er niet waren? Ja, hoe kon hij de dieren namen geven, die miljoenen jaren voor zijn tijd al niet meer bestonden? Morris zegt: „Als het doel van de andere scheppingsdaden eenvoudig de voorbereiding van de wereld voor de mens was, zoals de Bijbel duidelijk zegt, wat voor mogelijk doel kon er gevonden worden in de schepping, het lange bestaan en uiteindelijke uitsterven van zoveel verschillende soorten schepselen? Waarom dit eeuwenlange schouwspel van strijd en dood? Hoe kan het denkbaar, nodig of zelfs verstandig geweest zijn om langs eeuwigheden van tijd in een bijna onvoorstelbaar langzaam kwelend drama van evolutie in beslag te nemen ten einde Gods uiteindelijke bedoeling in de schepping en verlossing van de mens te volbrengen?" (Blz. 35).

C. P.

HET LIEDBOEK VOOR DE KERKEN

III

ELCK WAT WILS

De vorige keer hebben we onze aandacht gericht op wat het nieuwe liedboek wil zijn temidden van de verdeeldheid van de kerken in Nederland. Niet anders naar eigen verklaring dan teken van de reeds aanwezige éénheid en instrument tot het gestalte geven aan die éénheid. En ieder die de éénheid naar Gods eigen Woord liefheeft zal daar niet in ontmoeten het zoeken van het wegvallen van muren, die er helaas zijn, maar het neerhalen van muren, die er zijn om de beginselen, die ons lief zijn.

Nog even willen we daar op terug komen om tegelijkertijd te zien hoever of men wel heeft willen gaan. We denken daarbij aan een spijtbetuiging, die letterlijk te lezen valt in de reeds eerder geciteerde „ter verantwoording". U hoeft maar te gaan naar blz. XIV, waar deze zin staat „Ook de Rooms-Katholieke Kerk meende, dat het nog niet de tijd was om officieel deel te nemen, maar het stemt tot blijdschap, dat enkele rooms-katholieke dichters en componisten een belangrijke bijdrage geleverd hebben".

Hier behoeft niet veel aan toegevoegd te worden. Het is alleen diep te betreuren, dat het met vele protestanten vandaag al zover is dat men het jammer vindt dat Rome nog niet zover is.

Er zijn maar al te veel symptomen, dat men wel steeds verder komt. De opmars naar de allereerste samenwerking is immers té duidelijk.

Maar het gaat in dit artikel toch meer om de vraag of dit in de inhoud aan te tonen is. Op die vraag willen we serieus ingaan. Het zou al te goedkoop zijn om ons van het liedboek af te maken enkel en alleen om het feit van de interkerkelijke samenwerking op zichzelf. De inhoud moet getoetst worden. De eerlijkheid gebiedt dat. En dat te meer, omdat we hier een omvangrijk werk hebben, dat nu in ons vaderland door duizenden gebruikt wordt.

Nu hebben de samenstellers zelf zich al met deze vraag op hun wijze beziggehouden. Wij behoeven eigenlijk niet het verband aan te tonen, tussen de interkerkelijke opzet en de inhoud. Het is binnen de Commissie en de direct-betrokkenen op deze arbeid een vanzelfsprekende zaak geweest. In feite hebben zij erkend dat deze bundel — zoals een kritisch beoordelaar het heeft uitgedrukt in het vrijgemaakt Gereformeerde weekblad „De Reformatie" — „Elck wat wils biedt".

We gaan weer eens naar de inleidende bladzijden: „Interkerkelijke arbeid zonder het brengen van offers is een onmogelijkheid". Wel niemand zal door dit boek ten volle bevredigd worden en iedereen zal wel een aantal liederen kunnen aanwijzen, waaraan hij of zij geen behoefte gevoelt. Wij zijn er echter van uitgegaan dat elke participerende kerk er recht op had een zekere voorkeur voor bepaalde liederen te doen gelden. Wat de een om allerlei redenen niet of minder aanspreekt, kan voor de ander de onmisbare vertolking van zijn geloofsbeleving betekenen, en bovendien... niemand is gedwongen, al deze liederen te zingen of te laten zingen".

Haast nog meer komt het uit in een klein boekje, dat laatst verschenen is onder de titel „Uit de werkplaats van het liedboek". Daarin staat ook een hoofdstuk over de dichter op de Pietersberg, geschreven door een van de dichters zelf. Onomwonden komt daar naar voren, dat zij een bundel gewild hebben, waarin links en rechts zichzelf herkennen zou. Zij beweren, dat het nu eenmaal niet anders kon, wilde men een gezangboek voor de kerken in Nederland maken, dan dat de grenzen ruim uitgezet werden en compromissen gesloten werden.

Is dat iets anders dan een bundel „voor elck wat wils"? In de praktijk komt dat toch hier op neer, dat Hervormden, Gereformeerden, Lutherse, Remonstranten en Doopsgezinden zich in deze bundel terug moeten kunnen vinden.

Uiteraard bedoelen we niet, dat het liedboek niet met liederen uit verschillende tijden en van verschillende afkomst zou mogen komen. Afgezien van de vraag of wij voor zulke liederen in de eredienst van de kerk zouden zijn, kan daar niemand op tegen zijn. Er is een keur van liederen te vinden van Luther, Wesley, Jan Luyken enz. uit de schat der eeuwen en liederen van latere dichters. Maar het gaat hier om de principiële achtergronden als we hier spreken van „elck wat wils". Wij menen, dat die maar niet zo onder de noemer gebracht mogen worden van de verschillende vertolking van het geloofsbeleving.

Wij willen niet verhelen, dat we in het spreken over de verschillende vertolking van het geloofsbeleving juist een groot gevaar zien. Uiteraard ontkennen we niet, dat er een verschillend geloofsbeleving is. Alleen is deze gebonden aan de waarheid der Schriften. En in het liedboek der Kerk, de Psalmen, zingen de pelgrims bij alle verschil toch weer met elkaar. Die beminnen de gehele bundel.

Nu kan iemand opmerken: dan moet dat toch uitkomen in de liederen zelf. Inderdaad. Wees niet ongeduldig. We weten, dat bovenstaande critiek nog steeds wat theoretisch geklonken heeft. En daarbij willen we graag recht doen aan wat ook in de voorrede van het liedboek te lezen is: „Men zal bij de beoordeling van deze bundel dan ook niet allereerst moeten gaan speuren of het „eigen" lied er wel in voorkomt, maar veelmeer moeten nagaan, welke essentiële elementen van het christelijk belijden erin vertolkt zijn en of dat in voldoende mate is geschied."

De lezer zal begrijpen, dat dus de opstellers vragen naar een beoordeling van de wezenlijke elementen van het christelijk belijden. We gaan niet in op de verklaring, die aan zo'n uitdrukking gegeven kan worden, en willen liever pro-

beren aan de hand van een wandeling door dit liedboek dit eens betrachten. In de goede zin van het woord gaat het inderdaad om de wezenlijke elementen van het schriftuurlijk belijden!

D. Slagboom.

Uit de praktijk

42

De rijke jongeling, die eens tot de Heere Jezus kwam, moet wel een zeer net mens geweest zijn; er staat in het Woord, dat de Heere hem aanzag en beminde. Hij zal zeker wel veel kennis hebben opgedaan aangaande de letter der Wet, en zich gericht hebben om naar die wet te leven en zijn levensgang overeenkomstig dien te openbaren. Evenwel ontbrak hem het ene nodige, en toen hij door de Heere Jezus op de noodzakelijkheid daarvan werd gewezen, betoonde hij Zich in Zijn ware bestaan, en had hij er zijn rijkdom, goedewerken en goede naam niet voor over. Hij was een onbesproken mens waar geen natte vinger op te leggen was. Maar de Heere zag dieper dan alleen de buitenkant, en wees hem zijn groot gemis aan. En hij ging bedroefd weg, staat er in het Woord.

Het komt ook nu voor, dat men op huisbezoek mensen ontmoet, en als men ze hoort spreken, zou opmerken: hier vinden wij veel van die trekken van de rijke jongeling terug; en dat zijn de makkelijkste bezoeken niet. 't Is opmerkelijk dat mensen, die, jaar en dag onder een zuivere bediening van het Woord hebben verkeerd, en daarom verstandelijk goed kunnen weten, dat des mensenhart vernieuwd en bekeerd moet worden zal het welzijn, toch zo veel op hebben met hun goede hoedanigheden, en heimelijk steunen op hun burgerlijk en Kerkelijk goed gedrag.

Wij waren op bezoek bij een paar mensen, die al reeds overleden zijn. Het waren zeer nette mensen. Als ambtsbroeders vingen wij een gesprek aan dat gericht was op de geestelijke staat van deze mensen; wij probeerden om hen aan het spreken te krijgen, maar wat het innerlijk leven betrof, kregen wij niets te horen. Toen het ging over het vervullen van de godsdienstplichten, werden wij gewaar dat aan hun kerkgang veel waarde werd gehecht, zij steunden op de plichten alleen, dus op het getrouwe kerkbezoek, ook op hun goede omgang met hun medemensen. Wij hebben er op gewezen dat de Heere Jezus de goede hoedanigheden, wat betreft de waarneming van de godsdienst oefeningen, niet afkeerde, evenmin als de burgerlijke deugden omtrent de medemens. Dit zijn op zichzelf vruchten van de algemene genade Gods, waardoor het voor ons nog mogelijk is om met onze medemens te leven en voor elkander tot hulp en steun te zijn. Het kan zijn dat er van jongsaf 'n beslag op ons ligt, zodat wij niet mee kunnen doen met de brute wereld, dat we de Waarheid graag horen, en waar het zuivere Woord te beluisteren is gaan wij gaarne heen, voor grote uitpattingen bleven wij bewaard, de opvoeding en het onderwijs spreken in deze ook mee, maar wij weten niet van een omzetting in ons leven, terwijl wij toch gedurig horen, dat wij bekeerd moeten worden tot God, zal het wel met ons zijn; en dit beamen wij wel, maar leven ons eigen gangetje voort. Ziet eens mensen, het is groot als van ons gezegd kan worden, dat wij een eerzaam leven leiden, maar als straks de dood komt moeten wij dat alles afleggen, en hoe zal het dan zijn? Zullen wij dan zo God kunnen ontmoeten, terwijl de Heere ons in Zijn Woord vele malen toeroept: Bekeert U en leef?

Ik heb van een man gehoord, die zeer veel deed voor het ware volk van God, zijn huis was een vergaderplaats, en wekelijks werd het gezelschapsleven beoefend, veelal in tegenwoordigheid van een predikant. Deze man had een naam wegens zijn milddadigheid en gastvrijheid, maar nadat deze man was overleden, vertelde een vriend van hem, dat hij deze man nog nooit iets had horen vertellen uit zijn eigen leven; graag geluisterd als gesproken werd over de leidingen des Heeren met Zijn Volk, maar zelf daar niet uitgesproken. Wat zal het bij deze man geweest zijn, misschien uit eerbied voor Gods volk? Ook dit is op zichzelf niet genoegzaam, de Heere vraagt niet in de eerste plaats om onze hand, maar om ons hart, uit ons hart zijn de uitgangen des levens, lezen wij in Gods Woord.

En hoe is nu ons hart? God spreekt in Zijn Woord dat ons hart boos en gans verdorven is,

en dat leert de ziel kennen als de Geest des Heeren overtuigen gaat van zonden, gerechtigheid en oordeel. Dan krijgt men veelal eerst te doen met de meestbijliggende zonden, die ook wel koningszonden genoemd worden, maar gaat de Heere ontdekken de oorzaak der zonden, dan bevindt zich de mens een zonde te zijn, ja geheel verdorven in zijn bestaan, en leert hij zijn zogenaamde goede hoedanigheden kennen als zonden voor God, omdat zij voortkomen uit een onrein hart en niet tot ere des Heeren zijn, dan schiet er niets goeds van de mens over. Leerden wij zo onszelf voor de Heere kennen, werd dit waarheid in ons binnenste, ja werd het nood in onze harten, en worden wij uitgedreven tot den Heere, bij Hem alleen is redding in die nood. De Heere heeft voor dat ontdekte volk Zelf voor een Losser gezorgd, die het opneemt voor dat volk in het dodelijk tijdsgewricht; daar wordt beleefd wat genade is; wel mensen, welk een genade, als men die enige Toevlucht mag leren kennen, die het voor dat verkregen volk opneemt; hoe noodzakelijk Hem te benodigen in alle weg en omstandigheden; Hij is het Leven, en de Borg en de Toevlucht voor al Zijn Volk. Denk na over het gesprokene van deze avond, en neem het ter harte.

J. van Heteren

Voor de jeugd

BESTE JONGELUI!

Gideon 48

„Vreest gij dan af te gaan, zo ga af, gij en Pura, uw jongen, naar het leger; en gij zult horen, wat zij zullen spreken en daarna zullen uwe handen gesterkt worden, dat gij aftrekken zult in het leger. Toen ging hij af met Pura zijn jongen tot het uiterste der schildwachten, die in het leger waren.

En de Midianieten en de Amalekieten en al de kinderen van het oosten lagen in het dal, gelijk sprinkhanen in menigte, en hunne kemelen waren ontelbaar, gelijk het zand, dat aan de oever der zee is, in menigte.”

Richteren 7:10-12

Gideon, die nog vreesde moest midden in de nacht naar het vijandelijke leger. Hij moest Pura, zijn jongen, meenemen. Wie deze Pura geweest is, kunnen we niet met zekerheid zeggen. De Bijbel geeft verder geen verklaring van hem. Er zijn er die menen, dat hij een van de tien geweest is, die Gideon geholpen hebben bij het omverwerpen van het Baälsaltaar. Zie Rt. 6:27. Onmogelijk is dit niet.

Ik geloof wel te mogen zeggen, dat deze jongen geen vijand van Gideon geweest is. Hij is ook geen vijand geweest van de zaak die Gideon moest gaan behartigen. Deze zaak heeft ongetwijfeld ook het hart van deze jongen gehad. Zijn hart klopte voor de zaak des Heeren.

Ik zou ten deze wel wensen dat er veel van zulke Pura's waren, jongens en ook meisjes, in wier hart liefde aanwezig is voor de zaak des Heeren. Jongens en meisjes, waar klopt jullie hart voor? Dat deze vraag zo nu en dan eens gesteld wordt, is toch geen overbodige zaak. Want laten we maar eerlijk wezen: meestal klopt ons hart nu niet zo erg voor de zaak des Heeren. De meeste jongens en meisjes zoeken niet het „gezelschap” van de knechten des Heeren. Dat deed Pura wel. Ik zeg natuurlijk niet, dat zodanigen er tegenwoordig niet meer zijn. Zeer zeker wel. Ze zijn er altijd geweest en zullen er altijd blijven ook. Jonge mensen, in wier hart de Heere liefde heeft gewerkt voor Zijn zaak. Ze willen daar dan ook voor gaan werken, omdat de Heere hen gewillig gemaakt heeft. Er staat in de bijbel: Uw volk zal zeer gewillig zijn op de dag Uwer heilkracht. Weten jullie daar toch iets van? Als je alleen maar gewillig bent om de wil van de Boze te doen, dan ga je niet met Gideon op stap, dan ben je wellicht in kwaad gezelschap, het gezelschap der wereld. En wie een vriend der wereld is, die wordt een vijand van God genoemd. Pura was een metgezel van Gideon, die de Heere ootmoedig vreesde. Gelukkig als je dit door genade ook moogt zijn.

Dat Pura met Gideon meeging, was ook voor Gideon van betekenis. Want alleen is tenslotte maar alleen. Dat wist de Heere ook. En daarom gaf hij bevel, dat Gideon Pura, zijn jongen mee moest nemen. Twee zijn beter dan één, zegt Salomo. En dat is ook zo. Want de één kan de ander op de weg tot steun zijn. Zij kunnen elkander bemoedigen. In de donker zouden zij el-

kander kunnen helpen. Pura zou er ook getuige van zijn, wat de Heere Gideon wilde doen horen. Begrijpen jullie daar ook iets van, dat twee beter is dan één? En daar bedoel ik dan niet mee, dat de Heere je Metgezel moet zijn. Dat geldt natuurlijk voor alle dingen. Maar ook in het gewone leven is dat waar. Hoe kun je in de strijd steun hebben aan elkaar. Wat de één niet weet, weet dan de ander. Je kunt elkander helpen en bemoedigen. Een goede vriend of vriendin te mogen hebben in het leven, kun je als een geschenk van God zien. Je kunt elkander tot een hand en een voet zijn op de weg, zoals dit wel eens gezegd wordt.

Voor dat zij op stap gaan zegt de Heere ook nog, wat zij ontmoeten zullen. „En gij zult horen, wat zij zullen spreken, en daarna zullen uwe handen gesterkt worden, dat gij aftrekken zult in het leger.” Zij behoeften dus niet in het onzekere op stap te gaan. Zij wisten van te voren al, in zekere zin, wat hun zou overkomen. Daar zouden zij steun aan hebben, als het hun zou overkomen. Dan zouden zij daarin des Heeren woord bevestigd zien.

Zo doet de Heere het nog wel eens, dat Hij Zijn volk voorbereidt op dingen, die hun zullen overkomen. En als die dingen hun dan overkomen, dan mogen zij zeggen: Dit is van de Heere geschied, en het is wonderlijk in onze ogen. Dit zijn geen dagelijkse gebeurlijkheden in het leven hoor. Maar het zou kunnen wezen, dat je er iets van had geleerd. Pura was tenslotte toch ook nog maar een jongen, toen hem dit overkwam.

Samen gaan zij in het donker op stap. En toch niet in het donker. Want Gods Woord was een lamp voor hun voet en een licht op hun pad. En Gods goede Geest geleidde hen. Ja, dat is ook wat. Je hebt mensen, die lopen midden op de dag in het donker. Dat is met de wereldlingen altijd het geval. Doch met Gods kinderen kan het ook zo wezen, dat het namelijk licht is in de natuur en donker in hun ziel. De wereld kan het daar altijd in uit houden. Maar Gods kinderen wensen dan dat het dag wordt, dat het licht nog eens doorbreekt. En als dat gebeurt, kan de duisternis in de natuur hen niet hinderen. Ja, dan zijn de nachten, waarin men in het licht van Gods Woord, geleid door Gods Geest, zich mag verblijden, nog niet de slechtste tijden.

Toen ging hij af met Pura, zijn jongen, tot het uiterste der schildwachten. En de Midianieten en Amalekieten en al de kinderen van het oosten lagen in het dal, gelijk sprinkhanen in menigte, en hunne kemelen waren ontelbaar, gelijk het zand dat aan de oever der zee is in menigte. Jullie kunnen je de situatie mogelijk wel voorstellen. De manier van oorlogvoeren was toen ter tijd anders dan tegenwoordig. Een heel groot leger werd in de nachtelijke uren omringd door schildwachten. Dat waren soldaten, die op zekere afstand van elkaar rondom het leger de wacht hielden. Wanneer de vijand in de nacht het zou wagen om een overval te doen, dan moesten die schildwachten alarm slaan.

Jullie kunnen dus wel begrijpen, dat Gideon en Pura, gedekt door het nachtelijk duister, behoedzaam het vijandelijke leger genaderd zijn. Zij mochten door de schildwachten niet worden opgemerkt. Hun gang zou je een hachelijke onderneming kunnen noemen. Doch zij gingen in geloof, op des Heeren Woord. Een gang maken in het geloof, door dit leven, is altijd een veilige gang. Zij mochten beleven: Hij die op God bescherming wacht, wordt door de hoogste Koning, Beveiligd in de duistere nacht. Beschaduwde in Gods woning. Dies noem ik God, zo goed als groot Voor hen, die op Hem bouwen, Mijn burch, mijn toevlucht in de nood, Den God van mijn betrouwen. Wat is een leven in geloof toch een rijk leven, vinden jullie ook niet? Ben je er niet jaloers op? Het is echt de moeite waard, vooral in deze geweldige tijd. De wereld, de ongelovigen, hebben geen enkel houvast. En alles, waar zij zich aan zoeken vast te houden, ontvalt hun bij de dood. Doch als men werkelijk in het geloof mag leven, dan is het geloof wel niet altijd even levendig, maar men heeft een houvast aan God, omdat God Zijn volk vasthoudt.

Het vijandelijke leger wordt in zijn grootte nog eens getekend. Zij lagen daar in het dal, gelijk sprinkhanen in menigte. En zeer veel kemelen, — kamelen — oosterse lastdieren, als het zand dat aan de oever der zee is. ontelbaar! Doordat door de gewijde schrijver de vijand nog eens goed voor ogen wordt gesteld, komt de kleinheid en de nietigheid van Gideon met zijn jon-

gen des te beter uit. Maar dit houdt dan ook in, dat de mogendheid des Heeren er des te heerlijker door schittert. Denk hier maar eens over na. Het is mogelijk een goede vakantie bezigheid.

Inmiddels verblijf ik met hartelijke groeten.

Jullie aller vriend,

Ds. H. C. v. d. Ent

BOEKBESPREKINGEN

NABIJ GOD TE ZIJN - door Dr. C. Steenblok - Deel I (meditaties over het Oude Testament)

Uitgave van de Gereformeerde Pers Gouda, Burgvlietkade 29.

Dit boek bevat 91 meditaties, die Dr. Steenblok indertijd geschreven heeft voor verschillende kerkelijke bladen. Het is het eerste deel, dat nu verschenen is. De bedoeling is, dat er nog meer delen verschijnen met werk van deze schrijver, die enige jaren geleden overleden is.

Het treft ons, dat deze doctor in de theologie heeft geleefd bij de eenvoudigheid en duidelijkheid van Gods Woord. Tegenwoordig wordt wel beweerd, dat men bij de verklaring van Gods Woord, vooral van de eerste hoofdstukken van het boek Genesis, niet om kan buiten de resultaten van de natuurwetenschap. Daar vinden we in dit boek gelukkig niets van. De schrijver houdt onvoorwaardelijk vast aan de Paradijs-geschiedenis, aan de bondsbreuk in het paradijs enz. Zoals dit onder ons vastgestaan heeft en nog vast staat.

In deze meditaties komt de praktijk van het geestelijke leven naar voren. In een Ten Geleide schrijft C. Huisman o.a. het volgende:

De schrijver van de hier voor u liggende meditaties was zelf geen vreemdeling van de verborgen gemeenschapsoefening met God. In de gemeente van Gouda kan men nog steeds waarnemen, dat hij een indruk van oprechte vroomheid heeft achtergelaten.

Daarin ligt de waarde van dit werk. De schrijver benadrukt de verkiezende liefde Gods en wat de Heere de Zijnen leert op de weg des levens. Hij handhaaft de volle verantwoordelijkheid van de mens en waarschuwt ernstig. We zouden wel graag gezien hebben, dat de schrijver meer naar voren gebracht had de roepstem des Heeren: bekeert u en leeft. Zie b.v. Ez. 33:11: Zeg tot hen: Zo waarachtig als Ik leef, spreekt de Heere HEERE, zo Ik lust heb in de dood des goddelozen! maar daarin heb Ik lust, dat de goddeloze zich bekere van zijn weg en leve. Bekeert U, bekeert u van uwe boze wegen, want waarom zoudt gij sterfen, o huis Israëls? Of 2 Cor. 19 en 20: Want God was in Christus de wereld met Zichzelf verzoenende, hun zonden hun niet toerekenende en heeft het woord der verzoening in ons gelegd. Zo zijn wij dan gezanten van Christus wege, alsof God door ons bade: wij bidden van Christus wege, laat u met God verzoenen. De Schrift spreekt daar toch ook van. Dit doet niets af van wat de Heere in Zijn Woord zegt: uit genade zijt gij zalig geworden door het geloof en dat niet uit u, het is Gods gave... We hopen van harte, dat dit boek velen tot een geestelijke zegen moge zijn.

Het boek bevat 240 blz. Het is keurig uitgegeven en kost slechts f 19,75. De prijs is zo laag mogelijk gehouden omdat de uitgeefster (stichting tot publikatie van geschriften op gereformeerde grondslag) uit strikt ideële overwegingen deze uitgave het licht heeft doen zien.

B.

SIGNALEN VAN DE EINDTIJD? - door J.

A. E. Vermaat - B.V. Uitgeverij „De Banier”, Utrecht.

Het moet gezegd worden, dat dit een belangrijk boek is. De titel is duidelijk. Vragenderwijze wordt gesteld, dat de tekenen er op wijzen, dat de eindtijd nadert of gekomen is. De ondertitel zegt ook veel: eigentijdse ontwikkelingen in het licht van de Apocalyps.

Het blijkt, dat de schrijver zich goed in de stof heeft verdiept. Hij brengt belangrijke onderwerpen naar voren en laat ook de Schrift spreken. Hij wil laten zien, dat ales is voorzeggd.

Hij geeft zelf in het begin van zijn werk een verantwoording. Hij schrijft: De twintigste eeuw wordt geconfronteerd met een veelheid van schijnbaar niet samenhangende problemen. Alle hebben deze vraagstukken evenwel gemeen dat zij de overgang naar de apocalyptische tijd markeren.

We zouden meer uit deze verantwoording kunnen overnemen, maar dat zou ons te ver voeren. We willen volstaan met wat de schrijver vermeld omtrent het doel: Als geheel bedoelt dit boek een aantal belangrijke eigentijdse ontwikkelingen in kerk en maatschappij te behandelen tegen de achtergrond van de tijd waar we naar toe gaan.

Het boek telt 16 hoofdstukken. Ter oriëntatie willen we deze noemen:

I In de greep van de toekomst, II Het wereldvoedsel-vraagstuk, III Wapenen der afschrikking - balans van een tijdperk, IV De club van Rome: aankondiging van de ondergang, V terug naar de ethiek van het „Derde Rijk”? Abortus en euthanasie in opkomst, VI De opkomst van de ervaringsreligie en de mystiek, VII De „volmaakte Meester” manifesteert zich, VIII Enige occult-religieuze achtergronden van het „Derde Rijk”, IX De kerken en het „Derde Rijk”, X Kerk en staat in de Sowjet-Unie, XI Rome, Wereldraad, Godsdiensten en wereldpolitiek, XII De kerk en een wereldorde, XIII kerk en zending tussen crisis en reveil, XIV Het dialoogprogramma van de Wereldraad van kerken XV De isolatie van Israël in de wereld-politiek, XVI De oecumenische beweging en Israël.

Deze hoofdstukken spreken voor zichzelf. De schrijver

geeft zijn zienswijze. Hij heeft uiteraard niet het laatste woord en heeft niet alles gezegd. Maar hij biedt over levensbelangrijke vragen en ontwikkelingen actueel en gedocumenteerd informatie. We willen met deze algemene aankondiging volstaan. Wie wil letten op de tekenen der tijden en dat is toch onze roeping, leze dit boek.

Een paar opmerkingen willen we maken. Op blz. 21 zegt de schrijver, dat wij geconfronteerd worden met de honger naar het Woord des Heeren. Het zou een grote zegen van de Heere zijn, wanneer dit werkelijk het geval was, maar waar is die honger te constateren? Op de blz. 22, 24 en 228 wordt gesproken over (bewapenings) wetloop. Dat moet natuurlijk wedloop zijn. Op blz. 179 gaat het om 97 stellingen van Luther. Dat is 2 teveel.

Tenslotte vermelden we dat de schrijver niet gelooft, dat Israël geheel vernietigd zal worden. Wanneer na 19 eeuwen — aldus Vermaat — diaspora dit volk wederom wordt ingevoerd in het oude land der belofte, zal het daar, overeenkomstig de profetiën nimmermeer uit kunnen worden weggerukt, hoe de volken ook mogen woeden. Zie blz. 223. Hij haalt dan aan Amos 9:14, 15.

Het lijkt ons gevaarlijk om steeds in bepaalde situaties daarin vervulling van de Schrift te zien. De Schrift zal zeker vervuld worden, maar het is wel nodig, dat wij bij het vormen van een mening omtrent de vervulling een zekere reserve in acht nemen. Dat geldt bij alle onderwerpen, die Vermaat in dit boek aan de orde stelt.

Dit werk zal zijn doel niet missen, wanneer het mag bewerken, dat velen indachtig worden aan het woord van de Heere Jezus, dat Hij gezegd heeft: waakt!

Het boek telt 270 blz. en kost f 22,50.

B.

Het adres voor al Uw

GOEDE BOEKEN

lees- en prentenboeken, bijbels (uitsluitend statenvertaling) en psalm boekjes is

G. KOOL

Stationssingel 50 - Veenendaal
Telefoon 08385-13978 - Postbus 177

(Uw bestelling ongefrankeerd: antwoordnummer 77)

GOUDEN HARPEN B.V.

NIEUW In onze meditatie serie „KORENAREN UIT DE VOLLE OOGST” is zojuist verschenen: **GH 20** Ds. D. Slagboom: „Troost in Gods alwetendheid” Ps. 38:10. Ds. Joh. Verweij: „Mirjams zonde”, Numeri 12:13b.

REEDS EERDER VERSCHENEN IN DEZE SERIE EN NOG UIT VOORRAAD LEVERBAAR: **GH 05:** Ds. W. C. Hovius en Ds. J. van Haaren, **GH 06:** Ds. H. Rijkse en Ds. B. Haverkamp, **GH 07:** Ds. W. L. Tukker en Ds. G. A. Zijdeveld, **GH 08:** Ds. L. Huisman en Ds. G. Blom, **GH 09:** Ds. A. Vroegindewij, Ds. L. Blok en Ds. M. C. Tanis, **GH 10:** Ds. R. Bogaard en Ds. J. van Sliedrecht, **GH 11:** Ds. D. Riedijk en Ds. J. Catsburg, **GH 12:** Ds. H. G. Abma en Ds. J. C. van Ravenswaay, **GH 13:** Ds. K. de Gier en Ds. J. van der Haar, **GH 14:** Ds. P. Beekhuis en Ds. D. Hakkenberg, **GH 15:** Ds. H. Veldhuizen en Ds. F. Harinck, **GH 16:** Ds. J. Hoek en Ds. G. de Vries, **GH 17:** Ds. H. Hofman en Ds. C. den Boer, **GH 18:** Ds. R. Kok en Ds. Iz. Kok, **GH 19:** Ds. J. van Vliet en Ds. H. C. v. d. Ent.

Prijs per plaat f 15,90, voor abonnees op onze serie f 13,50.

GRATIS PRACHTIGE LANGSPEELPLAAT t.w.v. f 15,90.

Neem nu een abonnement op onze meditatie serie „KORENAREN UIT DE VOLLE OOGST” en U ontvangt geheel gratis de prachtige plaat GH 64: NA VEERTIG JAAR. Een herdenkingsplaat van het 40-jarig bestaan van de Herv. Geref. Mannenbond. Massale samenzang en toespraken door Ds. A. Vroegindewij en Ds. J. Verwelius. U tekent in voor minimaal 1 jaar en ontvangt dan per 1 maart, juni, september en december een nieuw verschenen meditatieplaat. Ook eerder verschenen platen kunt U dan bestellen voor de speciale prijs van f 13,50.

BESTELBON: Zend mij franco huis GH
Ik abonneer mij voor minimaal 1 jaar en zou graag ontvangen

GH

Naam:
Straat:
Woonplaats:

Deze bon opsturen aan:
GOUDEN HARPEN B.V. POSTBUS 135, LISSE - U kunt ons ook bellen: 02521-14543 of 14215

COMMISSIE CHRISTELIJKE Geref. GEZINS- en BEJAARDENZORG uitgaande van de DIAKONIE te DORDRECHT-CENTRUM

Zoekt contact met gegadigden voor de functie van

LEIDSTER

gezins- en bejaardenzorg in volledig dienstverband.

Van beslist Reformatorische beginselen.

Haar functie omvat:

- het organiseren van de hulpverlening;
- de begeleiding van de gezinnen waar een gezinsverzorgster of -helpster is geplaatst alsmede
- de begeleiding van deze gezinsverzorgsters/helpsters middels het houden van individuele en groeps-werkbesprekingen.

Gevraagd wordt:

- diploma M.B.O. (M.S.A.) of hier-voor studierend;
- goede contactuele eigenschappen.

Geboden wordt:

- salaris volgens Rijksregeling;
- auto-onkostenvergoeding;
- arbeidsvoorwaarden volgens Coam regeling.

Aan het verkrijgen van huisvesting kan medewerking worden verleend.

Schriftelijke sollicitaties binnen 10 dagen met opgave van referentieadressen aan de secretaris de heer B. v. d. Wal, Keplerweg 4, Dordrecht, tel. 078 - 73784.

HOTEL DREYEROORD - OOSTERBEEK

Telefoon 085 - 333169

Het hotel waar mevrouw zich „uit” - en mijnheer zich „thuisvoelt”.

Tevens Hotel-pension de „DREYERHOEVE”

Telefoon 085 - 332904 met dezelfde sfeer en verzorging

ZENDINGS DAG

van de Chr. Geref. Kerk te Elburg op

WOENSDAG 23 JULI 1975

in de Gereformeerde Kerk, Vrijheidstraat 1.

Aanvang 's morgens 10.30 uur.

Leiding: De plaatselijke predikant Ds. H. van Leeuwen.

Sprekers: Ds. A. Baars van Urk.

Ds. P. van Zonneveld van Leerdam.

PAUZE

Koffie met broodjes verkrijgbaar.

Aanvang 's middags 14.00 uur.

Candidaat M. Pronk van Apeldoorn.

Ds. G. J. v. d. Noort van Krimpen aan den IJssel, voor de Spaans Evangelische Zending.

Ds. G. Blom van Meerkerk; sluiting om plus minus 16.30 uur.

DOORN

Het bestuur van de per 1 september a.s. te openen Reformatorische Basisschool te Doorn vraagt een

ONDERWIJZERES

(van Reformatorische beginselen).

Inlichtingen bij het hoofd, de heer A. W. Zijdeveld, Plaats 4, Montfoort, tel. 03484-1378 en de heer A. Stelwagen, Parklaan 11 Doorn, tel. 03430 - 3995.

Sollicitaties aan de secretaris van het bestuur, de heer W. J. Vervat, Kampweg 4a, Doorn.

URK

De Ver. REHOBOTH tot st. en instandh. van scholen met de Bijbel te Urk exploiteert 5 basisscholen, 5 kleuterscholen en een MAVO-school. In het bestuur wordt samengewerkt door de volgende kerken: Geref. - Chr. Geref. - Ned. Herv. - Vrijgem. Geref.

Voor onze in 1974 geheel verbouwde en gemoderniseerde 12-klassige basisschool - de WILHELMINASCHOOL - met eigen vaklokalen en gym. zaal vragen wij voor spoedige indiensttreding

EEN HOOFD

Wij zoeken iemand van beslist positief-christelijke levensovertuiging, belijdend lidmaat en kerkelijk meelevend, waarvan verwacht wordt dat hij temidden van de huidige situatie in het basis-onderwijs met vaste hand en principieel belijdend leiding kan geven aan een team van 12 meest jonge medewerkers. De voorkeur gaat daarom uit naar iemand met ervaring als zodanig of een ervaren onderwijzer.

Candidaten moeten instemming betuigen met de grondslag der vereniging (de Bijbel als Gods Woord naar de verklaring daarvan gegeven in de reformatorische belijdenisgeschriften).

Sollicitaties binnen 14 dg. na verschijndatum van dit blad aan het sekretariaat van de vereniging, Postbus 61 te Urk. Telef. inf. sekr. 05277-1468 (na 18.00 uur). Na 27 juni telef. 05277 - 1252.

Voor Bijbel, Boeken en Muziek is
LINDENBERG uniek!

Grote voorraad - Snelle levering, ook van de allernieuwste uitgaven.

LINDENBERG'S BOEKHANDEL

Slaak 4-8 (postb. 4209) Rotterdam-16
Telefoon 010 - 11 16 07

Voor al Uw boeken, bijbels en psalmboeken

BELEEFD AANBEVELEND

Boekhandel van Leeuwen

POSTBUS 39, URK

TELEFOON 05277 - 1783

B.G.G. 05250 - 1531